

ОПЕРАЦІЇ З ПОХІДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ: ПЕРЕВВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

к.е.н., асистент **Карпенко І.В.**,

студент **Барикіна Н.І.**

Сумський державний університет (Україна)

Перші строкові угоди сучасного типу з'явилися у 18 столітті, в США. Це були строкові контракти форвардного типу на поставку сільськогосподарської продукції, здебільшого зерна і кукурудзи. Першу появу ф'ючерсних контрактів можна датувати 1865 роком. У 1848 була створена «Чиказька торгова палата». Це була біржа з торгівлі, де розміщуються строкові угоди на продукцію сільськогосподарських виробників.

Законом України прохідні цінні папери визначаються як цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом терміну, визначеного договором (контрактом), цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів.

Форвардний контракт можна визначити як – строкову угоду між двома сторонами, яка визначає поставку продукції за певною визначеною ціною, у встановленій договором кількості, якості, та у визначеному місці та часі.

Форвардною угодою можна назвати звичайну угоду купівлі-продажу з відстрочкою у часі. Форвардний контракт, як похідний цінний папір, може бути проданий третій особі, проте це використовується досить рідко, через те, що визначені умови договором (час, місце, кількість тощо) можуть підходити одному покупцю, проте зовсім не влаштовувати інших.

Ф'ючерсні контракти за своєю економічною сутністю тотожні форвардам. Проте вони є стандартизованим інструментом, за яким встановлюється зобов'язання купівлі-продажу у встановлений час визначеної кількості товару, за ціною яка визначається централізованим регульованим біржовим аукціоном. При ф'ючерсній угоді сторонами є вже не покупці і продавці товару, а продавець або покупець і біржа.

Перевагами форвардного контракту є індивідуальний характер укладення контракту, що дає змогу хеджувати ризик і відсутність додаткової плати (комісійних). За ними достатньо зробити всього дві оцінки вартості контракту – на дату угоди і на дату платежу, уникаючи необхідності щоденної переоцінки. Недоліком є недостатня маневреність, тобто неможливість дострокового розірвання контракту, зміни умов тощо.

Перевагами ф'ючерсних угод є: проведення їх через біржу, що забезпечує формування ціни під впливом попиту та пропозиції, висока ліквідність операцій, за рахунок щоденної біржової торгівлі, доступність угод для всіх учасників ринку. Недолік – стандартизація контрактів, тобто можлива відсутність на біржі саме такої угоди, яка потрібна покупцю.